

CONTAL:

Izvoz ni samo naloga proizvodnje

Lani so v Mercatorjevi delovni organizaciji Mednarodna trgovina tozđ Contal izvozili za 58 starih milijard dinarjev, kar je 13,90 odstotka od celotnega prihodka. Za 18 starih milijard dinarjev so od tega zneska zaslužili z izvozom za lasten račun, kar pomeni, da je Contal odkupil blago široke potrošnje proizvajalcem za dinarje, devize pa jim je potem odstopil za uvoz reprodurcijskih materialov ali opreme. Ostali, večji del izvoza pa je predstavljal neposredni izvoz za proizvajalce, pri katerem je Contal ostal le del izvozne provizije, ki pa največkrat ni dovolj velika niti za pokrivanje vseh stroškov, kaj šele za razširjeno reprodukcijo.

Pri Contalu si zato prizadevajo, da bi povečali predvsem prvo obliko izvoza. O njihovih izvoznih prizadevanjih in težavah smo se pogovarjali z IVOM BROVČEM, direktorjem tozda Contal.

«Problem izvoza je sicer osnovni problem proizvodnje,» je dejal tovariš Brovč. «To pa še ne pomeni, da tudi primernejša dogajanja izven

proizvodnje ne bi v marsičem prispevala k bolj uspešnemu povezovanju s tujimi tržišči. Srž problema je zagotoviti primerno blago za izvoz, ki bo tako po kakovosti kot po ceni ustrezalo tujim kupcem. Naše blago je dovolj kakovostno, proizvodnje organizacije združene dela pa bi se morale bolj sistematično ukvarjati z izvozom, od skupnega nastopanja na tujih trgih do povezovanja s tistimi organizacijami združene dela, ki že utečeno poslujejo s tujino in ustvarjajo tudi lepe rezultate. Prav v povezavi s Contalom dosegajo zato mnogi ugodne izvozne in uvozne rezultate,» je dejal tovariš Brovč.

Preko Contala potujejo tako na tuje izdelki domače kovinsko predelovalne industrije, športna obutev in izdelki lesno-predelovalne ter grafične industrije. Poleg zastopanja tujih firm ter notranje trgovine na debelo, s čimer se ukvarja 130 članski kolektiv Contala že 31 let, sta v sedanjem gospodarskem položaju uvoz in izvoz prav gotovo najbolj zapletena.

Pri Contalu 100 odstotno pokrivajo svoj izvoz z uvozom. Seveda bi lahko uvozili veliko več blaga široke potrošnje. Težava je v tem, da je količina konsignacijskega uvoza lahko le tolikšna, za kolikor so v trgovini tudi izvozili. Le ko uvažajo za devize organizacije združene dela, to ne velja. Preko Contala je tako že marsikatera organizacija združene dela uvozila svojo opremo, med drugim je šel skozi «Contalove roke» tudi sodobni

televizijski studio RTV Ljubljana. Marsikdo med bralci pa si je dom opremil s sodobnimi akustičnimi aparati japonskih proizvajalcev Marubeni, Benitomi ali Yamaha prav v Contalovi trgovini.

V kratkem bodo odprli tudi novo poslovalnico na Titovi cesti, nasproti vojašnice Ljuba Šerčerja, tam kjer je bila do lanskega decembra Mercatorjeva trgovina z mlekom in kruhom. Uvoženi televizijski sprejemniki, fotografski in akustični aparati, sesalci za prah in še marsikaj drugega bodo seveda na voljo za devize. Letos predvidevajo, da bodo z izvozom ustvarili 10 milijonov dolarjev deviznega priliva, kar bo za 22 odstotkov več kot lani. To bo, ob hudem boju za tuje kupce na zunanjem trgu, kar lep uspeh.

V. P.

OBČINSKI SINDIKALNI SVET:

Kako samoupravljamo?

Analiza je pokazala, kje šepa / Dva nova člana občinskega sveta ŽSS / Teče javna razprava o delovnem času

Sindikalni delavci v organizacijah združene dela včasih ne poznajo niti temeljnih osnov, kako poteka samoupravljanje v njihovi delovni sredini. To v sicer redkih primerih kaže, da sindikalna organizacija ni našla svoje prave vloge v sistemu samoupravega odločanja. Tako so zapisali člani odbora za

razvoj samoupravljanja pri bežigraskem občinskem sindikalnem svetu.

Ugotovitve, ki so bile plod analize in ocene odločanja delavcev v preteklem dveletnem obdobju, so zajele oblike osebnega izjavljanja, zborov delavcev in referendumov ter samoupravne delovne skupine, odločanje po delegatih v

V SREDIŠČU

Programske seje osnovnih organizacij

voljstvom ugotovimo: skupaj z delovnimi ljudmi smo bili uspešni na veliko področjih. Sprejete naloge smo uresničevali v izredno zaostrenih mednarodnih, notranjepolitičnih in gospodarskih razmerah.

Tudi letos je pred nami veliko izredno zahtevnih nalog. Nadaljevali bomo s prizadevanji za hitrejšo povezovanje organizacij združene dela na samoupravnih in dohodkovnih temeljih, za večjo produktivnost in iskanje novih rezerv ter vključevanje v mednarodno delitev dela predvsem tistih organizacij združene dela, ki do sedaj svojih proizvodov in storitev niso usmerjale na konvertibilni trg.

Za nadaljnjo krepitev samoupravnih socialističnih odnosov moramo biti še bolj dejavni tudi v drugih družbenopolitičnih organizacijah in v delegacijah. Vsak član zveze komunistov, ki do sedaj ni imel zadolžitve, pa naj prevzame vsaj eno tudi v krajevni skupnosti.

DRAGO PLEŠKO

BOŽA BAUER IN SILVO ČEBULJ:

»Za mlade imamo zares premalo posluha«

Ne sme nam biti žal ne denarja in predvsem ne časa / Sobe po blokkih, kjer naj bi se zbirala mladina, največkrat samevajo

Kam z otrokom med zimskimi ali poletnimi počitnicami, če so starši v službi. Kam z njim, če imamo za konec tedna pomembno delo ali službo? Če nima naš cicibanček ali pionirček proste babice ali dedka, tete ali strica ali kakšne dobre sosede, mora biti sam doma. Nesreča pa nikoli ne počiva. Zato ni čudno, da starše skrbi, kako je z otroki, ko so sami doma. Pa tudi z mladinci in mladinkami je križ. Res so lahko brez nevarnosti sami doma, toda starše skrbi, kaj počno, saj najstniki pogosto ne vedo, kam bi se dali med prostim časom. In saj veste, da je mladost norost, ki skače čez vođe, kjer je most. Pa ne samo to. Mnogi to »skakanje čez vođe« zamenjajo za cigarete, alkohol, mamila, krajo, nasilje...

Zato ni prav, da se v naši družbi tako malo zanimamo za mladi rod: od cicibanov do študentov. To ni prav, sta še posebej poudarila Silvo Čebulj, sekretar Društva prijateljev mladine in Boža Bauer, socialna delavka iz krajevnih skupnosti 7. septembra in Urške Zatlje.

MLADINSKI KLUBI: DA ALI NE?

«Ničkolikokrat ste že v Zboru občanov pisali o mla-

dinskih klubih, dela pa jih bode malo», sta takoj posegla v srž problema. «In zakaj ne? Ker se stanovalci ne strinjajo, da bi se mladi zbirali v lastnem bloku, da bi tam »noreli« in delali kraval. Nič pa jih ne moti, če posedajo po gostilnah, ker pač drugje ne morejo, ker jih od drugod starejši preganjajo. Zakaj tako», se sprašujeta. Zakaj starejši moti, če poslušajo glasbo – takšno, ki starejšim pogosto ne ugaja? Zakaj jih moti, če v mladinskem klubu sedijo na primer na tleh, če prižgejo kakšno cigareto in popijejo eno samo pivo ali koka kolo. Če to lahko počno tudi doma, zakaj ne bi še v svojem klubu. Seveda s tem ne mislimo, da bi tam lahko popivali in razgrajali do polnoči. A nekaj vendar morajo početi. Če bi jim malo bolj zaupali, bi lahko izbrali med strankami mentorja ali mentorico, ki bi vsake toliko časa pokukal v njihov klub in jim svetoval, kaj naj še počno. Seveda ta mentor ne bi smel biti slab pedagog, zakrknjen sovražnik mladih in nikakor ne preveč pokroviteljski in vsiljiv.

Mladi so pripravljani marsikaj storiti za svoj košček prostora pod soncem. Da ni tako? Na Glinškovi ploščadi 10 sedaj mladi namesto snažilke čistijo dvanajstnad-

stropno stolpnico. Pa ne za svoj žep, pač pa zato, da bodo ponovno odprli hišni mladinski klub, ki so ga na pristiki stanovalcev morali zapreti.

«Mladi naj napišejo uradne ure na svoja vrata, in tega naj se držijo», sta menila sogovornika. «Če bodo to počeli, jim stranke ne bodo mogle nasprotovati. Če ne bodo preveč glasni, se tudi ne bodo čeznje v nedogled pritoževali in jih ovirali samo zaradi nasprotovanja proti mladim. V mladinskih klubih bi se lahko zbirali tudi najmlajši. Starejši mladinci in mladinke bi jim, na primer, lahko enkrat na mesec ali na teden pripravili uro pravljic, za dedka Mraza bi jih lahko razveselili še z urico risanja in morda celo z dedkom Mrazom. V tej sobi bi se lahko zbirali tudi starejši ljudje, ki prav tako nimajo kam, razen v gostilno,» sta še posebej poudarila Boža Bauer in Silvo Čebulj.

KAJ PA KRAJEVNA SKUPNOST?

«Marsikaj bi se dalo še narediti,» sta menila. «Naši dve krajevni skupnosti imata žal premalo prostora. Kot kaže bo kmalu bolje, saj bomo 1. maja letos dobili prostore pod novim vrtcem.

Za šolarje smo letos med zimskimi počitnicami organizirali vsak dan od 9. do 12. ure mnogo zanimivega: gledali so risanke, šli v tovarno Unis-TOS obiskali dom starejših občanov Bežigrad, se igrali med dvema ognjema. Ko je zapadel sneg pa so gradili snežene može, se kepali, sankali in smučali. Starši in otroci so bili zelo zadovoljni. Mi pa tudi, saj je prišlo vsak dan več otrok. Dober glas seže v deveto vas,» sta se pohvalila.

In res je bilo tako. Ne smemo namreč pozabiti, da starši nimajo toliko dopusta kot šolarji prostih dni. Bo postalo to tradicionalno? «Bo, sta poudarila, saj za takšne reči ni treba veliko denarja, še posebej, če brezplačno pri-skočijo na pomoč starejši mladinci in mladinke.»

Tako so se odrezali v KS Urške Zatlje in 7. septembra. Njihovo delo je bilo odmevno, saj se tudi vse tri krajevne skupnosti v BS-3 močno zanimajo, kako jim je to uspelo, kajti tudi oni bi radi kaj podobnega pripravili za svoje otroke. In prav bi bilo, da bi to počeli po vseh krajevnih skupnostih. Žal pa vse nimajo tako zagrehtih ljudi, kot so ravno na tem koncu Bežigrada.

NEVA ŽELEZNIK

delavskih svetih, delegacijah, organih samoupravne delavske kontrole in disciplinskih komisij ter odločanje v izvršilnih samoupravnih organih. Vprašalnik je izpolnilo 20 organizacij združene dela, kar daje, po mnenju odbora, dovolj realno sliko samoupravljanja.

Analiza je pokazala, da je odločanje na referendumih, zborih delavcev in s podpisovanjem izjav pravno-formalno urejeno. Odbor pa ni dobil zadovoljivega odgovora na vprašanje, koliko so osnovne sindikalne organizacije in konference sposobne spremljati in usmerjati vsebinsko pripravo in izvedbo raznih oblik neposrednega odločanja. Poraja se namreč dvom, če odgovori ne prikazujejo preveč idealnega in nekritičnega stanja javnih obravnjav in glasovanj v združenem delu in, če je položaj povsod tako rožnat. Iz življenja je znano dejstvo, da na žalost delavci na svojih zborih še vedno glasujejo o zadevah, o katerih so premalo seznanjeni. Čeprav imajo večinoma možnost, da bi podrobneje izvedeli, o čem odločajo, tega ne izkoristijo. Vsebinsko bolj bogata pa so v bežigraskem združenem delu odločanja na delovnih zborih, saj so ljudje, če jih je manj, bolj sproščeni sogovorniki, laže pa uskladijo tudi čas in kraj sestanka. Analiza je pokazala, da se v nekaterih sredinah tudi zbori delavcev premalokrat sestajajo. Oblika neposrednega odločanja, s podpisovanjem izjav, pa je bila v zadnjih dveh letih uveljavljena samo v primerih sprejemanja samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev, samo v enem primeru je bilo drugače. Podpisovanje izjav torej v združenem delu ni stalna navada.

Šepa tudi povezava med delegati in delavci. Med anketnimi odgovori je kot vzrok navedeno predvsem dejstvo, da so delavci večkrat prisiljeni o neki zadevi »na hitro« odločiti. V večini organizacij so tudi odgovorili, da delavski svet ne razpravlja o zadevah in delovanju delegacij za sise in družbeno politične skupnosti, kot da se jih to področje ne tiče. Ne le, da ni povezav med delegacijami in delavskimi sveti, tudi delegacije same ostajajo brez strokovnih pomoči, tako da ne morejo vsebinsko odločiti. Nasprotno pa je sindikat zelo vključen v oblikovanje disciplinskih postopkov. Vendar praviloma ne prinašajo kasnejših zelenih učinkov. K prenehanju delovnega razmerja se disciplinske komisije redko zatečejo. Delovanje samoupravne delavske kontrole pa je od primera do primera različno.

Analizo so skupaj s poročilom o delu občinskega sindikalnega sveta od lanskega maja do letošnjega marca in z letošnjimi programskimi usmeritvami obravnavali člani predsedstva občinskega sindikalnega sveta in člani občinskega sveta Zveze sindikatov na februarskih sejah.

Izvolili so tudi dva nova člana občinskega sindikalnega sveta. To sta LEOPOLD GRILJ, varnostnik pri Poslovni skupnosti Magos in STANE MAJHEN, strojni tehnik v IMP tozdu Klimat.

● Predsednik občinskega sindikalnega sveta je pozval vse bežigraske delavce, da čimbolj plodno sodelujejo v javni razpravi o osnutku družbenega dogovora o urejanju delovnega in obratovalnega časa, ki bo trajala do 10. marca.

VIDA PETROVČIČ

